

Заборовський В.В.,

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільного права та процесу
ДВНЗ «Ужгородський національний університету»
м. Ужгород, Україна*

ДІЯЛЬНІСТЬ ОПІКУНСЬКОЇ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АСОЦІАЦІЇ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ ЩОДО ДОПОМОГИ АДВОКАТАМ В УМОВАХ ВІЙНИ

Правова природа як інституту адвокатури в цілому [1; 2; 3; 4; 5], так і Національної асоціації адвокатів України неодноразово була предметом нашого наукового дослідження [6; 7]. Ми доходили висновку, що роль органів адвокатського самоврядування, в тому числі і НААУ, насамперед і полягає в забезпеченні незалежності кожного її члена та створенні сприятливих умов для здійснення професійної діяльності. На жаль, військова агресія з боку росії вплинула не тільки на професійну діяльність адвокатів, але й на їх особисте життя.

Важливу роль в допомозі адвокатам в умовах війни відіграє діяльність Опікунської Ради, яка була утворена Національною асоціацією адвокатів України. Дана Рада була утворена майже відразу після початку збройної агресії з боку Росії, а саме 3 березня 2022 року, з метою розподілу благодійної допомоги адвокатам та їх сім'ям, що постраждали внаслідок воєнних дій [8]. Національною асоціацією адвокатів України було визначено критерії розподілу такої допомоги, а саме було виділено

три черги:

1. Благодійна допомога першочергово надається адвокатам та/або членам їх сімей, які загинули, отримали тяжкі тілесні ушкодження або ж втратили житло, що слугувало постійним місцем проживання (за умови відсутності іншого житла, придатного для проживання) внаслідок воєнних дій, а також самотнім адвокатам, які мають понад 70 років, які не змогли евакуюватись або ж не мають засобів для існування;

2. До другої черги віднесені адвокати та/або члени їх сімей, які отримали тілесні ушкодження середньої тяжкості або ж житло, яких частково зруйноване внаслідок воєнних дій, а також адвокати, які є батьками, що самостійно виховують дитину, які не мають доходу та засобів існування через початок військових дій;

3. Благодійну допомогу в третю чергу отримують адвокати та їх діти, що потребують систематичного приймання лікарських засобів, що є життєво необхідними, за умови відсутності можливості їх придбання [9].

З початку утворення Опікунської Ради відбулось ряд її засідань (станом на 30 червня 2022 року було розглянуто понад 400 заяв адвокатів та членів їх сімей), на яких було прийнято рішення щодо надання матеріальної допомоги:

- сім'ї загиблого адвоката-військовослужбовця з Вінниці [10], двом родинам адвокатів з Харківщини [11]; родині загиблих адвокатів з м. Чернігів [12], м. Дніпро [13], м. Ірпінь [10], м. Буча [14], м. Сєверодонецьк [15] (допомога в розмірі 100 тис. грн). Допомогу

отримала, наприклад, і адвокат з м. Полтави, чоловік якої служив в Національній Гвардії України [10];

- на лікування адвокатам, внаслідок ушкодження їх здоров'я, в тому числі й через отримання бойових поранень [9; 11; 21] чи під час здійснення волонтерської діяльності [14] (допомога в розмірі від 30 до 50 тис. грн.). Матеріальна допомога надавалась і членам сімей адвокатів [16; 17];

- адвокатам, внаслідок руйнування їхнього житла повністю або частково (зокрема, адвокатам, що проживали в Маріуполі, Чернігові, Гостомелі, Бородянці, Ірпіні, Бучі, Ізюмі, Харкові тощо) [18; 19]. Насамперед надається матеріальна допомога на оренду житла в інших регіонах країни, де не ведуться бойові дії [20] або ж в певному грошовому виразі (15 тисяч гривень в разі часткового пошкодження житла та 30 тисяч гривень у випадку повного його знищення) [14];

- адвокатам, які потребують життєво необхідного лікування (зокрема, проходження курсу хіміотерапії [18]);

- адвокатам, які мають похилий вік та позбавлені засобів для існування (з Сумської, Миколаївської [17], Вінницької, Чернігівської областей, м. Києва, м. Чернігова [18]). На засіданні 15 червня 2022 року було прийнято рішення щодо підтримки біля ста адвокатів похилого віку з Херсонської області, які залишилися без засобів для існування (на ці потреби було виділено 100 тисяч гривень) [15];

- адвокатам, які мають статус батьків-одиноків (в тому числі адвокату, який сам має інвалідність та є опікуном дитини-інваліда [18])

або ж мають статус багатодітної сім'ї [17] та позбавлені засобів для існування. Такі адвокати отримають допомогу у розмірі двох прожиткових мінімумів на кожну дитину [19] тощо;

Література:

1. Заборовський В.В. Місце і роль адвокатури у механізмі здійснення правосуддя в Україні. *Конституційно-правові академічні студії*. 2017. № 2. С. 51-60.

2. Заборовський В.В. Конституційно-правове регулювання статусу адвокатури в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 4. С. 420-422.

3. Заборовський В.В. Адвокатура як правозахисна інституція громадянського суспільства. *Верховенство права та правова держава: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Ужгород, 14-15 вересня 2018 р.). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2018. С. 149-152.

4. Заборовський В.В. Адвокатура як невід'ємний інститут громадянського суспільства на сучасному етапі становлення правової держави в Україні. *Конституційно-правові академічні студії*. 2016. № 2. С. 49-58.

5. Заборовський В.В. Місце і роль адвокатури як інституту громадянського суспільства. *Реформування законодавства України та розвиток суспільних відносин в Україні: питання взаємодії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Ужгород, 11-12 травня 2018 р.). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2018. С. 51

2018 р.). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2018. С. 43-47.

6. Заборовський В.В. Чи порушує обов'язкове членство адвоката в Національній асоціації адвокатів України конституційне право громадянина на свободу об'єднань та принцип незалежності адвокатської діяльності? *Конституційно-правові академічні студії*. 2017. № 1. С. 27-34.

7. Заборовский В.В. Некоторые проблемные вопросы соблюдения принципа независимости адвокатской деятельности в аспекте обязательного членства адвоката в Национальной ассоциации адвокатов Украины. *Teise*. 2017. № 102. С. 148-157. <http://doi:10.15388/Teise.2017.102.10523>

8. Для розподілення благодійної допомоги адвокатам під час воєнного стану створена Опікунська Рада. 2022. URL: <https://advokatpost.com/dlia-rozpodilennia-blahodijnoi-dopomohy-advokatam-pid-chas-voiennoho-stanu-stvorena-opikunska-rada/>

9. Опікунська Рада НААУ надала матеріальну допомогу 33 адвокатам. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/print/7346-opikuns-ka-rada-naau-nadala-material-nu-dopomogu-33-advokatam.html>

10. Опікунська рада надала матеріальну допомогу родинам двох загиблих адвокатів. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7378-opikuns-ka-rada-nadala-material-nu-dopomogu-rodinam-dvoh-zagiblih-advokativ.html>

11. Опікунська Рада надала допомогу родинам двох загиблих адвокатів. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7359-opikuns-ka-rada-nadala-dopomogu-rodinam-dvoh-zagiblih-advokativ.html>

12. Опікунська рада надала 100 тисяч гривень родині загиблої Катерини Ширай – адвоката з Чернігова. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7367-opikuns-ka-rada-nadala-100-tisyach-griven-rodini-zagibloi-katerini-shiraj-advokata-z-chernigova.html>

13. Родині загиблої колеги з Дніпра Аліні Молчановій Опікунська рада виділила 100 тис грн. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7372-rodini-zagibloi-kolegi-z-dnipra-alini-molchanovij-opikuns-ka-rada-vidilila-100-tis-grn.html>

14. Опікунська рада на черговому засіданні надала допомогу майже 30 адвокатам. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7442-opikuns-ka-rada-na-chergovomu-zasidanni-nadala-dopomogu-majzhe-30-advokatam.html>

15. Опікунська рада надала 100 тисяч гривень дружині загиблого адвоката Дениса Гордєєва. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7469-opikuns-ka-rada-nadala-100-tisyach-griven-druzhini-zagiblogo-advokata-denisa-gordeeva.html>

16. На черговому засіданні Опікунська рада розглянула майже 20 заяв. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7386-na-chergovomu-zasidanni-opikuns-ka-rada-rozglyanula-majzhe-20-zayav.html>

17. Опікунська рада розглянула вже понад 330 заяв постраждалих від війни адвокатів. 2022. URL:

<https://unba.org.ua/news/7417-opikuns-ka-rada-rozglyanula-vzhe-ponad-330-zayav-postrazhdalih-vid-vijni-advokativ.html>

18. Відбулося засідання Опікунської ради НААУ. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7356-vidbulosya-zasidannya-opikuns-koi-radi-naau.html>

19. Опікунська рада розподілила вже близько 4 млн грн постраждалим від війни адвокатам. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7366-opikuns-ka-rada-rozpodilila-vzhe-bliz-ko-4-mln-grn-postrazhdalim-vid-vijni-advokatam.html>

20. НААУ продовжує надавати матеріальну допомогу постраждалим від війни адвокатам. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7410-naau-prodovzhue-nadavati-material-nu-dopomogu-postrazhdalim-vid-vijni-advokatam.html>

21. Матеріальну допомогу отримують ще 20 постраждалих від війни адвокатів. 2022. URL: <https://unba.org.ua/news/7493-material-nu-dopomogu-otrimayut-she-20-postrazhdalih-vid-vijni-advokativ.html>